

STRATEJİ ONLINE EĞİTİM

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

II. DÖNEM II. YAZILI SORULARI

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. 1, 2 ve 3. soruları bu metinlere göre cevaplayınız.

I. METİN

Yaşlı adam, köyün kenarındaki eski evinin bahçesinde oturuyordu. Her akşam olduğu gibi, mahalledeki çocuklar etrafına toplanmıştı. Onlara masallar anlatırken rehber gibi davranıyordu. Çocuklar sorduğu her soruya sabırla cevap veriyor, yanlış yaptıklarında kızmak yerine “Bir daha deneyin evlatlarım” diyordu. Bir gün çocuklardan biri, “Dede, hayatın anlamı nedir?” diye sordu. Yaşlı adam gülümsedi ve “Hayat, düzen içinde akıp giden bir nehirdir. Bazen taşlara çarpar, bazen yavaşlar ama her zaman yoluna devam eder” dedi. Çocuklar büyülenmiş gibi dinliyordu. Yaşlı adamın sesi hem sakın hem de derin bir bilgelik taşıyordu.

II. METİN

Günümüzde gençler, telefon ve bilgisayar ekranları karşısında saatler geçiriyor. Bu durum, kitap okuma alışkanlığını olumsuz etkiliyor. Oysa edebiyat, insanın kendi iç dünyasını keşfetmesinde en önemli rehberdir. Modern hayatın getirdiği hızlı tempo, zihinsel düzeni bozuyor. Bir kitabı elinize aldığınızda zaman yavaşlar, derin düşünme fırsatı bulursunuz. Yazarlar, sadece hikâye anlatmaz; aynı zamanda toplumun aynasını tutar. Bu nedenle okuma alışkanlığını kaybetmek, sadece bireysel değil, toplumsal bir kayıptır.

1) Metinlerde geçen aşağıdaki kelimeleri, bağlamdaki anlamı dışında farklı bir anlamda birer cümlede kullanınız.

a) rehber:

b) düzen:

2) I. metinde yaşlı adamın çocuklara yaklaşımı onun hangi karakter özelliğini göstermektedir? Açıklayınız.

3) II. metnin yazarının asıl amacı nedir? Açıklayınız.

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. 4 ve 5. soruları bu metinlere göre cevaplayınız.

I. METİN

Ali, uzun zamandır beklediği haberin geldiği o gün, odasında sessizce oturuyordu. Pencere açık, dışarıdan gelen rüzgâr perdeleri hafifçe sallıyordu. İçinde hem bir heyecan hem de belirsiz bir korku vardı. Gelen mektubu açmadan önce derin bir nefes aldı. O an zaman sanki durdu.

II. METİN

Edebiyat, yalnızca güzel cümleler kurma sanatı değildir; aynı zamanda insanı anlamaya çalışma çabasıdır. Bir yazar, toplumu gözlemler ve bunu kendi bakış açısıyla yeniden yorumlar. Bu nedenle her edebi eser, yazıldığı dönemin izlerini taşır. Eleştirmenler de bu eserleri değerlendirirken yalnızca içerik değil, dönemsel özellikleri de dikkate alır.

4) Metinleri aşağıdaki tabloya göre sınıflandırınız.

Metin	İçerik	Tür
I. Metin
II. Metin

5)

a) Metinleri dil ve anlatım açısından karşılaştırınız.

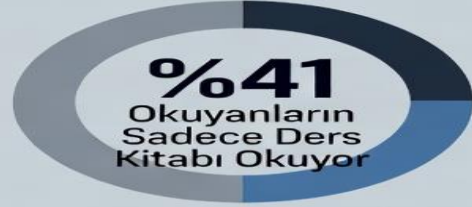
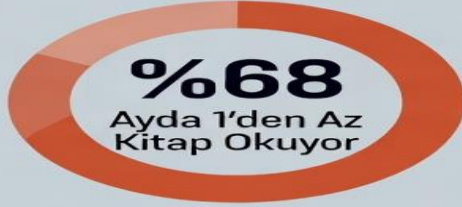
b) I. metinde anlatımın Ali'nin ruh hâlini yansıtmadaki işlevini açıklayınız.

c) II. metinde yazar düşüncelerini hangi yöntemle desteklemiştir?

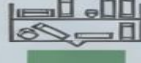
6) Okulunuzda “Okuma Şenliği” düzenlenecektir. Katılımı artırmak için aşağıdaki kurallara uygun bir duyuru yazınız:

- ❖ Tarih
- ❖ Saat
- ❖ İl ve ilçe
- ❖ Katılacak kişiler

TÜRKİYE'DE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARI

Haftada En Az 3
Kitap Okuyanlar
%7

Ailede Okuma
Alışkanlığı
Olanlarda
%29

Kütüphanesi
Olan Okullarda
4 Kat
Daha Fazla
Okuma

En Çok Okunan Türler

Veriler 2026 Lise Öğrencileri Araştırması

7) Bu verilerden hareketle düzenli çalışmanın başarıya etkisini açıklayınız.

ÇÖZÜMLERİ İÇİN TIKLAYIN

<https://youtu.be/3OljYoYjLJk>

CEVAP ANAHTARI

1) a) Tur rehberi bize şehri gezdirdi.

b) Evde düzeni sağlamak için eşyaları topladı.

2) Sabırlı, öğretici ve çocuklara değer veren bir karaktere sahip olduğunu gösterir.

3) Teknolojinin okuma alışkanlıklarını zayıflatıldığını ve derin düşünmenin önemini vurgulamaktır.

4) I. Metin: Bireysel duygu / Hikâye (öyküleyici metin)

II. Metin: Edebiyat ve düşünce / Deneme-eleştiri

5) a) I. metinde öyküleyici ve duygusal anlatım, II. metinde açıklayıcı ve düşünceye dayalı anlatım vardır.

b) Anlatım, Ali'nin iç dünyasındaki belirsizlik ve gerilimi okuyucuya hissettirir.

c) Tanımlama, genelleme ve açıklama yöntemi kullanılmıştır.

6) kulumuzda "Okuma Şenliği" etkinliği 15 Haziran 2026 tarihinde yapılacaktır. Etkinlik saat 10.00 ile 16.00 arasında gerçekleştirilecektir. Etkinlik Kayseri ili Melikgazi ilçesinde düzenlenecektir. Tüm öğrenciler, öğretmenler ve veliler etkinliğe davetlidir.

7) infografik öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarını göstermektedir:

Günde 1 saat çalışanlar → %20 başarı

Günde 2–3 saat çalışanlar → %55 başarı

Günde 4 saat ve üzeri çalışanlar → %80 başarı

Bu verilerden hareketle düzenli çalışmanın başarıya etkisini açıklayınız.

Cevap: Çalışma süresi arttıkça başarı oranı yükselmektedir. Düzenli ve uzun süreli çalışma başarıyı artırır.

STRATEJİ ONLINE EĞİTİM

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

II. DÖNEM II. YAZILI SORULARI

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. 1, 2 ve 3. soruları bu metinlere göre cevaplayınız.

I. Metin

Hava iyice kararmıştı. Köyün tek meydanındaki yaşlı çınar, rüzgârda inliyordu. Köylüler, birer birer evlerine çekilirken, Hoca Efendi'nin kapısının önündeki loş ışıktaki gölgesi uzuyordu. Elinde eski bir gaz lambası, sırtında yamalı cübbesiyle, her akşam yaptığı gibi, yoldan geçen çocukları durduruyor, kiminin eline bir dilim ekmek sıkıştırıyor, kiminin başını okşuyor, kimine de yarınki dersini hatırlatıyordu. O sırada kaymakam ve yanındaki misafir, atlarını köye yeni sürüyordu. Hoca Efendi'yi, yere çömelmiş, üşümüş bir çocuğun yırtık ayakkabısını bağlarken gördüler. Adam, başını kaldırıp hafifçe selam verdi.

— Buyurunuz, dedi yavaşça. Şu yavrunun işini bitireyim, hemen geliyorum.

Çocuğa gülümseyerek, “Korkma oğlum, yarın da okula geleceksin,” dedi. Sesi, hem otoriter hem şefkat doluydu.

II. Metin

1942 kışında, Doğu Anadolu'da bir teftiş gezisindeydik. Kar, yolları kapamıştı. Gece yarısına doğru bir dağ köyüne sığınmak zorunda kaldık. Ev sahibi yaşlı bir kadın, ne bir battaniye ne de sıcak bir çorba verebilecek durumdaydı. Titreyen elleriyle mangalın küllerini karıştırdı, sonra usulca:

— Kusura bakmayın misafirlerim... Size ikram edecek bir şeyim yok. Bari türkü söyleyeyim de içiniz ınsın, dedi.

Sesi kısık ve titrekti ama o türküyü söylerken gözlerinde öyle bir onur ve konukseverlik parlıyordu ki, o geceyi ömrüm boyunca unutamadım.

1. Bu metinlerdeki altı çizili kelimeleri, bağlamdaki anlamı dışında farklı bir anlamıyla birer cümlede kullanınız.

dağılmak:

sığınmak:

2. a) I. metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

b) I. metinde Hoca Efendi'nin çocuklara yönelik tutumu, onun hangi karakter özelliklerini ön plana çıkarmaktadır? İki özelliği örnekle açıklayınız.

3. a) II. metinde anlatıcının köylü kadının davranışından derinlemesine etkilenmesinin sebeplerini açıklayınız.

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. 4 ve 5. soruları bu metinlere göre cevaplayınız.

I. Metin

Sessizlik uzadıkça uzuyordu. Paşa, haritanın üzerindeki çizgilere bakıyor, parmakları hafifçe titriyordu. Bu karar, sadece bir kale değil, bir milletin kaderini değiştirebilirdi. Pencereden giren ay ışığı, odadaki ağır havayı biraz olsun yumuşatıyordu.

II. Metin

Memduh Şevket Esendal'ın hikâyeleri anıldığında akla sıklıkla Sait Faik gelir. Oysa Esendal'ın ustalığı, sadece sade üslupta ya da olay örgüsünün yalınlığında değildir. O, karakterlerini ne yargılar ne de alaya alır. Onlara karşı duyduğu derin hoşgörü ve merhamet, neredeyse bir annenin evladına bakışını andırır. Esendal, insan zayıflıklarını göstermekten ziyade, o zayıflıkların ardındaki insanlığı görmeyi tercih eder.

4. Metinleri içerik ve tür açısından sınıflandırınız.

I. Metin

II. Metin

5. a) Bu metinleri dil ve anlatım özellikleri açısından karşılaştırınız (en az üç yön).

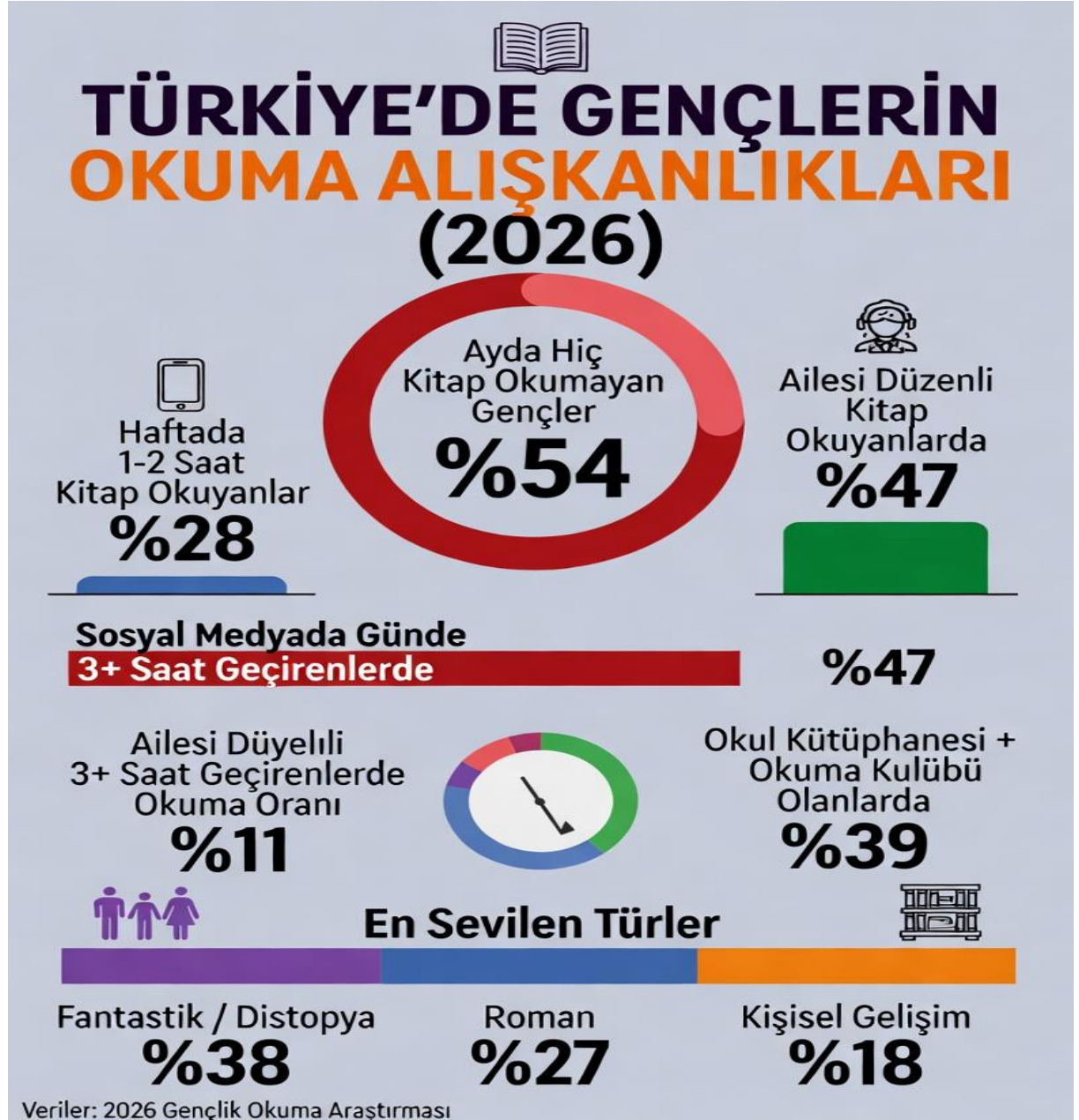
b) I. metindeki betimleyici anlatımın, Paşa'nın ruh hâlini yansıtmadaki edebî işlevini açıklayınız.

c) II. metinde yazarın düşüncelerini desteklemek için kullandığı ikna yöntemlerini (örnekleriyle) yazınız.

6. Okulunuzda “Klasikleri Keşfetme Haftası” etkinliği düzenlenecektir. Bu etkinliğe katılımı artırmak amacıyla okul panosunda asılacak bilgilendirici duyuru metnini aşağıdaki yönergeye tamamen uygun olarak yazınız.

Duyuru metni tam dört cümleden oluşacaktır.

- ❖ Etkinliğin yapılacağı tarih
- ❖ Etkinliğin başlangıç ve bitiş saatleri
- ❖ Etkinliğin yapılacağı il ve ilçe
- ❖ Etkinliğe katılacak makamlar / davetliler

a) Infografikteki verilere göre, Türkiye’de lise öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyini genel olarak değerlendiriniz.

b) Ailede kitap okuma alışkanlığı olmasının ve okul kütüphanesinin öğrencilerin okuma oranına etkisini karşılaştırmalı olarak yorumlayınız.

ÇÖZÜMLERİ İÇİN TIKLAYIN

<https://youtu.be/hv55UDfs-IQ>

CEVAP ANAHTARI

1) dağılmak

Toplantı bitince öğrenciler bahçeye dağıldı.

sığınmak:

Yağmur başlayınca en yakın dükkâna sığındık.

2)

a) I. metnin konusu ve ana fikri

Konu:

Hoca Efendi'nin köy çocuklarına yardım etmesi ve onlarla ilgilenmesi.

Ana fikir:

İnsanlara sevgi, merhamet ve fedakârlıkla yaklaşmak toplumda güven ve umut oluşturur.

b) Hoca Efendi'nin karakter özellikleri

1. Yardımseverlik

Hoca Efendi, çocukların ihtiyaçlarıyla ilgilenmekte; onlara ekmek vermekte ve ayakkabılarını bağlamaktadır. Bu davranış onun yardımsever olduğunu gösterir.

2. Şefkatli ve ilgili olması

Çocukların başını okşaması, derslerini hatırlatması ve "Korkma oğlum, yarın da okula geleceksin." demesi onun çocuklara karşı şefkatli ve koruyucu bir tavır sergilediğini göstermektedir.

3)

a) Anlatıcının köylü kadından etkilenme sebepleri

Köylü kadın çok yoksul olmasına rağmen misafirlerini ağırlamak istemiştir. İkram edecek bir şeyi olmadığı hâlde türkü söyleyerek misafirlerini mutlu etmeye çalışmıştır. Bu davranış onun onurlu, fedakâr ve misafirperver biri olduğunu göstermiştir. Anlatıcı da bu içten davranıştan derinden etkilenmiştir.

4) I. Metin

Bir paşanın önemli bir karar öncesindeki ruh hâli anlatılmaktadır.

Hikâye / Kurmaca metin

II. Metin

Memduh Şevket Esendal'ın sanat anlayışı ve hikâyeciliği değerlendirilmektedir.

Eleştiri

5)

a) Metinlerin dil ve anlatım özellikleri açısından karşılaştırılması

I. metinde sanatsal ve betimleyici bir anlatım vardır; II. metinde açıklayıcı ve değerlendirmeye dayalı bir anlatım kullanılmıştır.

I. metin olay ve atmosfer üzerine kurulmuştur; II. metin düşünce ve yorum ağırlıklıdır.

I. metinde duygu ve sezdirme ön plandayken; II. metinde bilgi verme ve okuyucuyu ikna etme amacı vardır.

b) Betimleyici anlatımın edebî işlevi

Metindeki karanlık ortam, sessizlik ve titreyen parmaklar; Paşa'nın kaygılı, baskı altında ve kararsız ruh hâlini okuyucuya hissettirmektedir. Böylece betimleme, karakterin psikolojik durumunu güçlendiren bir unsur hâline gelmiştir.

c) Kullanılan ikna yöntemleri

1. Karşılaştırma

“Memduh Şevket Esendal'ın hikâyeleri anıldığında akla sıklıkla Sait Faik gelir.” ifadesinde iki yazar karşılaştırılmıştır.

2. Benzetme

“Bir annenin evladına bakışı” benzetmesiyle Esendal'ın insanlara yaklaşımı etkili biçimde açıklanmıştır.

3. Örnekleme / Açıklama

Yazarın karakterlerini yargılamadığı ve insanlığı ön plana çıkardığı örneklerle açıklanmıştır.

6)

Okulumuzda düzenlenecek “Klasikleri Keşfetme Haftası” etkinliği, 15 Mayıs 2026 tarihinde gerçekleştirilecektir. Etkinlik saat 10.00’da başlayacak ve 16.00’da sona erecektir. Program, Kayseri ili Talas ilçesindeki okul konferans salonunda yapılacaktır. Etkinliğe ilçe millî eğitim müdürü, yazarlar ve çeşitli okullardan öğrenciler katılacaktır.

7)a) Türkiye’de lise öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyinin değerlendirilmesi

İnfografikteki verilere göre Türkiye’de lise öğrencilerinin okuma alışkanlığı yeterli düzeyde değildir. Özellikle gençlerin %54’ünün hiç kitap okumaması ve sosyal medyada uzun süre geçirenlerde okuma oranının düşmesi, okuma kültürünün zayıf olduğunu göstermektedir. Ancak ailesinde kitap okuma alışkanlığı bulunan ve okul kütüphanesine erişimi olan öğrencilerde okuma oranının arttığı görülmektedir.

b) Ailenin ve okul kütüphanesinin etkisinin karşılaştırılması

Ailesinde düzenli kitap okunan öğrencilerde okuma oranı %47’dir. Okul kütüphanesi ve okuma kulübü bulunan öğrencilerde ise bu oran %39’dur. Bu durum, aile ortamının öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasında daha etkili olduğunu göstermektedir. Ancak okul kütüphaneleri ve okuma kulüpleri de öğrencilerin kitap okumaya yönelmesinde önemli bir destek sağlamaktadır.